

Súd: Okresný súd Spišská Nová Ves
Spisová značka: 6P/41/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7623200915
Dátum vydania rozhodnutia: 03. 08. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Matej Okály
ECLI: ECLI:SK:OSSN:2023:7623200915.4

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Spišská Nová Ves, sudca JUDr. Matej Okály, v právnej veci navrhovateľa – plnoletého dieťaťa: A. B., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom C. Smižany, t.č. bytom D. X, E. F. G., korešpondenčná adresa H. I. X, E., proti otcovi – rodičovi povinnému na úhradu výživného: A. B., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom B. E. F. G., t.č. bytom E. B. XX, B., v konaní o zvýšenie výživného, takto

rozhodol:

I. Z v y š u j e sa výživné zo strany otca na A. B., nar. X.X.XXXX zo sumy 40 Eur na sumu 100 Eur mesačne, počnúc dňom 3.8.2023 do budúca, ktoré je otec povinný uhrádzať vždy k 20. dňu v mesiaci vopred, k rukám oprávneného.

II. Tým sa m e n í rozsudok Okresného súdu Spišská Nová Ves sp. zn. 4C/306/2013-20 zo dňa 27.2.2014 vo výroku o výživnom zo strany otca.

III. Žiaden z účastníkov n e m á právo na náhradu trov konania

o d ô v o d n e n i e :

1. Dňa 22.02.2023 bol tunajšiemu súdu doručený návrh na zvýšenie výživného, ktorý podala B. B., nar. XX.XX.XXXX, v tom čase ako zákonná zástupkyňa maloletého syna A.. Matka sa v podanom návrhu domáhala, aby súd rozhodol o zvýšení vyživovacej povinnosti otca - A. B., nar. XX.XX.XXXX a to zo sumy 40,- Eur mesačne na sumu 100,- Eur mesačne.

2. Matka návrh odôvodnila tým, že naposledy bolo o výživnom rozhodnuté rozsudkom tunajšieho súdu 4C/306/2013 zo dňa 27.02.2014. Otec sa o syna vôbec nezaujíma, nenavštevuje ho. Matka presnú výšku príjmu otca nepozná, nepozná ani jeho súčasné majetkové pomery. A. je jeho jediným synom. Otec má byť tiež riešený pre spáchanie trestného činu zanedbania povinnej výživy. Matka a syn bývajú u jej priateľa. Matka je zamestnaná na dohodu, dosahuje príjem 95,99 Eur, poberá tiež prídavok na syna vo výške 60,- Eur a príspevok v hmotnej núdzi vo výške 27,- Eur. Na bývanie prispieva sumou 100,- Eur. Rovnakou sumou prispieva na stravu. E. podľa potreby zakupuje v priemere každé 3 mesiace ošatenie a obuv vo výške cca 50,- Eur. Adrián je žiakom 1 ročníka strednej odbornej školy – odbor automechanik, pričom je poberateľom štipendia vo výške 50,- Eur mesačne. V závere matka uviedla, že súčasná výška výživného zo strany otca nepostačuje na pokrytie výdavkov na starostlivosť o syna, nakoľko oproti minulému obdobiu stúpli ceny stravy, nájomného, či potravín.

3. Uznesením sp. zn.: 6P/41/2023-7 zo dňa 22.03.2023 súd ustanovil vtedy maloletému A. za kolízneho opatrovníka Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Spišská Nová Ves na jeho zastupovanie v tomto konaní.

4. Súd pri svojej činnosti vykonal dňa 13.04.2023 Informatívne stretnutie rodičov, ktorého sa zúčastnila len Adriánova matka, pričom táto poukázala na svoje osobné pomery, ako aj na pomery na strane jej syna.

5. Dňa 08.05.2023 dosiahol A. B. plnoletosť.

6. Na základe správy Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Spišská Nová Ves zo dňa 31.05.2023 súd zistil, že A. B. je žiakom prvého ročníka na Strednej odbornej škole v E. F. G. v odbore automechanik. Podľa úradu sú jeho výdavky na ošatenie, obuv a stravu sú v tomto veku veľmi vysoké. Na obedy nechodí, radšej sa stravuje doma. Osobný kontakt s otcom mal asi pred šiestimi rokmi. Zriedkavo si píše prostredníctvom sociálnych sietí. Podľa tvrdenia jeho matky má otec dlh výživnom vo výške 1.600 Eur. Spolu s matkou žijú v byte jej priateľa. A. B. žije v podnájme spoločne so svojou manželkou I. E. a jej synom. Obývajú 3 izbový byt. V období asi na prelome rokov 2017- 2018 nastúpil na výkon trestu odňatia slobody. Po prepustení niekedy v roku 2021 si ťažko hľadal prácu a živil sa rôznymi brigádami. Následne odcestoval za prácou do Rakúska. Poberal podporu resp. dávky v nezamestnanosti vo výške 1.209,- Eur mesačne. Teraz je už bez práce a ani nie je vedený v evidencii nezamestnaných občanov. Úradu neuviedol z akého dôvodu je vyradený, nepoberá dávky v nezamestnanosti, bude si hľadať prácu sám. Výživné určené súdom mu sťahuje exekútor. So synom nie je v kontakte, iba si občas napíše prostredníctvom sociálnych sietí. Úrad zistil, že otec je od 05.04.2023 zamestnaný v spoločnosti Autokemping Jasov na riadnu pracovnú zmluvu na pozíciu kuchár. V uvedenej spoločnosti pracoval aj v období 28.02.2023 do 04.04.2023.

7. Z lustrácie v Sociálnej poisťovni súd zistil, že A. B. naposledy pracoval v spoločnosti Autokemping Jasov s.r.o..

8. Na základe správy Štatistického úradu Slovenskej republiky zo dňa 23.06.2023 súd zistil, že v roku 2022 bola priemerná mesačná mzda v odbore kuchár (okrem šéfkuchára) v hrubom 951,- Eur, v čistom 754,- Eur.

9. Dňa 03.08.2023 kontaktoval A. B. telefonicky tunajší súd s tým, že ospravedlnil svoju neúčast' na pojednávaní, pričom tiež uviedol, že súhlasí s návrhom na zvýšenie výživného na sumu 100,- Eur.

10. Na pojednávaní dňa 03.08.2023 prítomný A. B. uviedol, že sa pripája k návrhu na zvýšenie výživného podaného matkou ako jeho zákonnou zástupkyňou, pričom navrhol, aby súd zaviazal otca výživným vo výške 100,- Eur s účinnosťou odo dňa rozhodnutia do budúcnosti. V rámci výpovede uviedol, že žije s mamou a jej priateľom. Chodí do školy na SOŠ technika služieb v Spišskej Novej Vsi. Od septembra ide do II. ročníka, odbor automechanik. Byt je maminho priateľa. Neprispieva ničím na bývanie. Náklady hradí za neho mama. Dokáže si občas počas školy privyrobiť. Privyrobi si okolo 100,- Eur mesačne. Kúpi si z toho stravu a oblečenie. Ostatné veci mu kupuje mama. Otec mu ničím neprispieva. Nevlastní žiadny majetok, žiadne nehnuteľnosti. Nemá žiadne nasporené peniaze. Je bezdetný, nemá žiadnu vyživovaciu povinnosť.

11. Podľa § 121 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len „CMP“) rozsudky o úprave výkonu rodičovských práv a povinností a výžive maloletých a o priznaní, obmedzení alebo o pozbavení rodičovských práv a povinností alebo o pozastavení ich výkonu možno zmeniť alebo zrušiť aj bez návrhu, ak sa zmenia pomery.

12. Podľa § 78 ods. 1 zákona č. 36/2005 Z. z. zákon o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o rodine“) dohody a súdne rozhodnutia o výživnom možno zmeniť, ak sa zmenia pomery. Okrem výživného pre maloleté dieťa je zmena alebo zrušenie výživného možné len na návrh.

13. Podľa § 78 ods. 3 zákona o rodine pri zmene pomerov sa vždy prihliadne na vývoj životných nákladov.

14. Podľa § 62 ods. 1 zákona o rodine plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť.

15. Podľa § 62 ods. 2 zákona o rodine obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov.

16. Podľa § 62 ods. 3 zákona o rodine každý rodič bez ohľadu na svoje schopnosti, možnosti a majetkové pomery je povinný plniť svoju vyživovaciu povinnosť v minimálnom rozsahu vo výške 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrené nepľnoleté dieťa alebo na nezaopatrené dieťa podľa osobitného zákona.

17. Podľa § 62 ods. 5 zákona o rodine výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť.

18. Podľa § 75 ods. 1 zákona o rodine pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

19. Podľa § 76 ods. 1 zákona o rodine výživné sa platí v pravidelných opakujúcich sa sumách, ktoré sú zročné vždy na mesiac dopredu.

20. Predmetom tohto konania bol nárok na zvýšenie výživného pre v súčasnosti už pľnoletého syna a to zo sumy 40,- Eur na sumu 100,- Eur mesačne. Podaný návrh je odôvodnený tým, že A. B. toho času už študuje na strednej škole, je pľnoletý, nemá stabilný pravidelný príjem, pričom jeho náklady spojené so štúdiom ako i náklady na živobytie od poslednej úpravy výživného v roku 2014 vzrástli.

21. V súvislosti s týmto návrhom bolo povinnosťou súdu skúmať zmenu pomerov, ktorá nastala medzi účastníkmi od posledného rozhodnutia. Zmenou pomerov v zmysle ustálenej súdnej praxe súdov je i plynutie času, nakoľko každé dieťa rastie a vyvíja sa, s čím sú spojené zvýšené výdavky. Ďalej zmenou je i trvalá zmena zdravotného stavu, nástup dieťaťa do školy vyššieho stupňa a podobne.

22. Pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, aká peňažná suma je potrebná na úhradu odôvodnených potrieb dieťaťa, pričom medzi tieto potreby patria výživa vo vlastnom zmysle slova, hmotné potreby, ako je šatstvo, bielizeň, obuv, poplatky za bývanie a tiež potreby súvisiace s rozširovaním a prehľbovaním vzdelania dieťaťa, rozvojom jeho záujmov a potrieb, prípravou na budúce povolanie, kultúrne, športové a rekreačné potreby, ako aj potreby súvisiace so zdravotným stavom, t.j. všetky nevyhnutné potreby, ktoré vyžaduje život kultúrneho človeka v spoločnosti. Miera týchto potrieb je odstupňovaná a závisí predovšetkým od veku dieťaťa a jeho zdravotného stavu, pričom ak to možnosti a schopnosti rodičov dovoľujú, má výživné zabezpečovať dieťaťu primeraný podiel na výhodách, ktoré dovoľujú možnosti rodičov. Na druhej strane uspokojovanie odôvodnených potrieb dieťaťa je vždy limitované možnosťami, schopnosťami a majetkovými pomermi rodičov, pričom sú rozhodujúce predovšetkým reálne zárobkové schopnosti a možnosti každého z rodičov, ktoré sú dané nielen ich subjektívnymi vlastnosťami, ale aj okolnosťami objektívneho charakteru, najmä pracovnými príležitosťami primeranými vlastnostiam rodičov.

23. Súd z vykonaného dokazovania mal za preukázané, že vo veci samej bolo naposledy rozhodnuté rozsudkom tunajšieho súdu sp. zn. 4C/306/2013-20 zo dňa 27.02.2014, kedy bolo určené výživné na sumu 40,- Eur mesačne. Teda od poslednej úpravy uplynulo už vyše 9 rokov pričom v čase poslednej úpravy bol A. B. žiakom základnej školy. Toho času je študentom strednej odbornej školy v mieste svojho bydliska, pričom býva s matkou a jej partnerom v byte patriacom partnerovi. Jeho náklady tak predstavujú pomernú časť výdavkov spojených s vedením spoločnej domácnosti a výdavkov na stravu. Ďalším jeho pravidelným odôvodneným výdavkom je bežné ošatenie, ošatenie do školy súvisiace s jeho výučným odborom, výdavky spojené s úhradou hygienických prostriedkov a poplatkov v škole. Časť týchto jeho výdavkov hradí jeho matka, časť výdavkov si hradí z peňazí zarobených prostredníctvom svojej brigádnickej činnosti.

24. Aj napriek skutočnosti, že A. B. nepravidelne dosahuje príjem z brigád, dospel súd na základe vykonaného dokazovania k záveru, že hoci je už v súčasnej dobe pľnoletý, toho času nie je schopný sám

sa živiť, pretože ešte študuje a nemá možnosť dosahovať taký príjem, ktorý by primeraným spôsobom uspokojil jeho odôvodnené potreby.

25. Súd skúmal osobné a majetkové pomery na strane otca pričom zistil, že v čase posledného rozhodovania o výživnom bol otec vo výkone trestu odňatia slobody kde bol zaradený do výkonu práce, pričom dosahoval príjem 130,- Eur. Pred odsúdením pracoval ako čašník v reštaurácii s príjmom cca 500,- Eur. Inú vyživovaciu povinnosť nemal. Toho času otec dosahuje nepravidelné príjmy rôznej výšky, nemá stabilné zamestnanie. Pracoval aj v Rakúsku, následne poberal dávky v nezamestnanosti vo výške 1.209,- Eur mesačne. Aktuálne nie je evidovaný ako uchádzač o zamestnanie, prácu si hľadá sám. Žije v spoločnej domácnosti so svojou manželkou a jej dieťaťom. Inú vyživovaciu povinnosť nemá.

26. V tejto súvislosti súd poukazuje na tú skutočnosť, že schopnosti a možnosti povinného (rodiča) sú dané nielen jeho preukázanými zárobkovými pomermi, ale tiež všetkými ďalšími príjmami, najvyššie dosiahnutým vzdelaním, praxou, odbornosťou, pracovným zaradením, rozsahom a druhom vykonávanej pracovnej aktivity, vekom, zdravotným stavom, počtom vyživovacích povinností.

27. Pre nestabilitu pomerov na strane otca týkajúcu sa jeho príjmov a zamestnania súd pri určovaní výšky jeho vyživovacej povinnosti podporne uplatnil tzv. princíp potenciality príjmov, ktorý nevyžaduje detailné preukázanie všetkých príjmov povinného, pretože použitím tohto princípu súd podľa charakteru správania sa povinného vymedzuje fiktívny (prezumovaný príjem), ktorý je následne základom pre určenie výživného na dieťa (porovnaj rozsudok Najvyššieho súdu SR z 31. marca 2021, sp. zn. 5Cdo/14/2021).

28. V tomto prípade súd vzal do úvahy skutočnosť, že otec naposledy podľa lustrácie pracoval pre spoločnosť Autokemping Jasov s.r.o. a to podľa informácií úradu práce na pozícii kuchár, pričom podľa správy Štatistického úradu Slovenskej republiky by mal byť otec schopný na takejto pracovnej pozícii dosiahnuť čistý mesačný príjem vo výške 754,- Eur.

29. Súd ďalej poukazuje na bežnú rozhodovaciu prax súdov, podľa ktorej by sa výživné povinného rodiča malo pohybovať v rozpätí 20 – 30 % jeho priemerného čistého príjmu, samozrejme s možnosťou rôznych modifikácií, najmä v závislosti na počte vyživovacích povinností či potrebách jednotlivých výživou oprávnených, ale aj povinných osôb.

30. Zohľadňujúc skutočnosť, že otec nemá inú vyživovaciu povinnosť odôvodnené potreby navrhovateľa ako študenta strednej školy, skutočnosť, že si vie ako dospelý brigádnicky privyrobiť ako aj to, že je poberateľom štipendia, súd zvolil sumu výživného pod spodnou hranicou percentuálneho rozmedzia a ustálil ho na sume 100,- Eur, čo zodpovedá podielu 13,3 % z čistej potencionálnej mzdy otca. Súd túto sumu ustálil tiež s odkazom na samotný návrh ako aj na to, že otec s touto sumou vyslovil svoj súhlas.

31. Nakoľko súd rozhodol o novej výške vyživovacej povinnosti zo strany otca, rozhodol tiež tak, že zmenil rozsudok Okresného súdu Spišská Nová Ves sp. zn. 4C/306/2013-20 zo dňa 27.2.2014 vo výroku o výživnom zo strany otca.

32. Podľa § 52 CMP, žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak.

33. Podľa § 57 CMP, o povinnosti nahradiť trovy konania, ak nejde o trovy konania štátu, rozhoduje súd len na návrh.

34. Podľa § 58 ods. 1 CMP, o nároku na náhradu a o výške trov konania rozhoduje súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

35. O trovách konania súd rozhodol tak, že náhradu trov nepriznal žiadnemu z účastníkov konania, nakoľko súd nezistil žiadne také okolnosti, pre ktoré by bolo možné priznať trovy niektorému z účastníkov.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je možné podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia na Okresnom súde Spišská Nová Ves písomne v štyroch vyhotoveniach. (§ 362 ods. 1 zákona č. 160/2015, Civilný sporový poriadok/ ďalej len ako „CSP“/).

V odvolaní sa uvedie ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje, uvedie sa spisová značka konania, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh). Odvolanie musí byť podpísané. (§ 127 a § 363 CSP)

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
 - b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
 - c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
 - d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
 - e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
 - f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
 - g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
 - h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.
- (§ 365 ods. 1 CSP)

Odvolanie možno odôvodniť aj tým, že súd prvej inštancie nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav veci. (§ 62 ods. 1 CMP) .

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu vyššie uvedenú, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej. (§ 365 ods. 2 CSP).

Odvolacie dôvody možno meniť a dopĺňať až do rozhodnutia o odvolaní. (§ 62 ods. 2 CMP)

V odvolacom konaní možno uvádzať nové skutkové tvrdenia a predkladať nové dôkazné návrhy. (§ 62 ods. 3 CMP)

Ak povinný dobrovoľne nespĺní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona; ak ide o rozhodnutie, ktorým bola upravená starostlivosť o maloletého, styk s maloletým alebo iná ako peňažná povinnosť vo vzťahu k maloletému, oprávnený môže podať návrh na súdny výkon rozhodnutia.